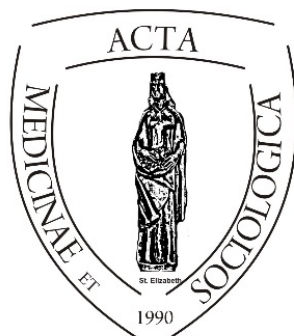

UNIVERSITY
OF DEBRECEN

FACULTY OF
HEALTH
NYÍREGYHÁZA

ACTA
MEDSOC
VOLUME 6.
2015

A Nyíregyházi járás települési szerkezeti, demográfiai, háztartási jellemzői

Malakucziné Póka Mária

A tanulmány a Központi Statisztikai Hivatal népszámlálási kiadványaiban³, továbbá tájékoztatási adatbázisában⁴ elérhető térségi adatok feldolgozásával készült.

Települési szerkezeti sajátosságok

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye legnagyobb lélekszámú járása a nyíregyházi, melynek 2014. év eleji lakónépessége 166,2 ezer fő volt. A legtipikusabb járási lélekszám a megyében ennél jóval kisebb, 20–40 ezer körüli, és a Nyíregyházit követő Mátészalkai, Kisvárdai járásoké is csupán 60 ezer körül alakul.

1. tábla: A Nyíregyházi járás településeinek területe, népessége és népsűrűsége

Megnevezés	Terület, km ²	Népszámlálási lakónépesség			Lakó- népesség	Népsűrűség, fő/km ²
		1990	2001	2011	2014. év elején	
Járás székhely						
Nyíregyháza	275	114 152	118 795	119 746	118 164	430,4
A járás többi városa						

³ www.ksh.hu/Adatgyujtesek/Nepszamlalas,mikrocenzus/Kiadvanyok/Orszagos_és_területi_adatok/2011._évi_nepszamlalas_-_Területi_adatok-3.1.-3.20._kötet

⁴ www.ksh.hu/Adatok/Tajekoztatasi_adatbazis/Területi_statistika/Éves_településszintű_adatok

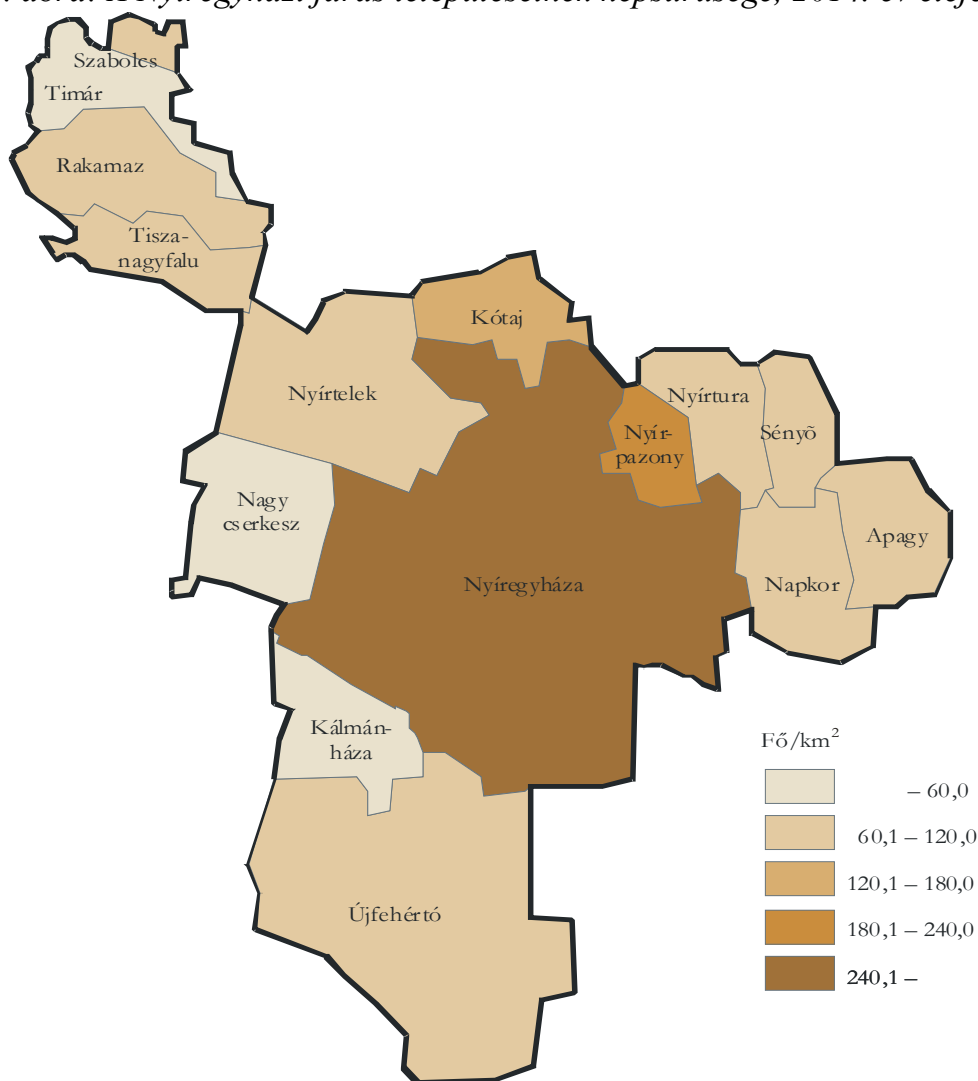
Nyírtelek	68	6 589	7 097	6 654	6 672	98,2
Rakamaz	43	5 235	5 126	4 555	4 442	104,2
Újfehértó	141	13 056	13 526	12 931	12 954	91,2
A járás községei						
Apagy	32	2 318	2 328	2 255	2 281	71,2
Kálmánháza	37	2 053	2 097	1 918	1 853	49,8
Kótaj	26	4 098	4 474	4 447	4 442	171,3
Nagycserkesz	41	1 779	1 882	1 816	1 784	43,0
Napkor	37	3 410	3 700	3 662	3 658	97,9
Nyírpazony	15	2 691	3 148	3 444	3 346	222,3
Nyírtura	21	1 606	1 753	1 801	1 757	81,8
Sényő	8	1 288	1 395	1 396	1 385	75,7
Szabolcs	6	450	401	345	382	65,0
Timár	22	1 470	1 410	1 336	1 327	60,8
Tiszanagyfalu	27	1 942	1 959	1 812	1 815	67,1
Mindösszesen						
Nyíregyházi járás	810	162 137	169 091	168 118	166 154	205,2
Szabolcs-Sz.-B.						
	5 936	572 301	582 256	559 272	561 379	94,6

Forrás: KSH, saját szerkesztés

Tizenöt település alkotja. Központja a megyeszékhely, a 2014 elején 118,2 ezer főt számláló Nyíregyháza. A város az ország hetedik legtöbb lelket számláló települése a főváros, Debrecen, Szeged, Miskolc, Pécs és Győr után, megelőzve a nagyvárosok sorában Kecskemétet és Székesfehérvárt.

Többi városa: Újfehértó, Nyírtelek és Rakamaz kisvárosok, közülük a legnagyobb Újfehértó, melynek lélekszáma 13 ezer fő alatti. A járás tizenegy községe közül legkisebb a 380 fős Szabolcs, a legnagyobbak: Nyírpazony, Napkor és Kótaj 3,3–4,4 ezer fősek, községei tipikus lélekszáma azonban 1000–2000 fő közötti. A települések lélekszáma tehát igen széles intervallumban szóródik, az 500 fő alatti törpefalutól (Szabolcs) a 100 ezer főt meghaladó, hazai környezetben és értelmezésben nagyvárosnak számító Nyíregyházáig terjed, többi települése pedig kisváros, vagy kisközség.

1. ábra: A Nyíregyházi járás településeinek népsűrűsége, 2014. év elején

Forrás: KSH, saját szerkesztés.

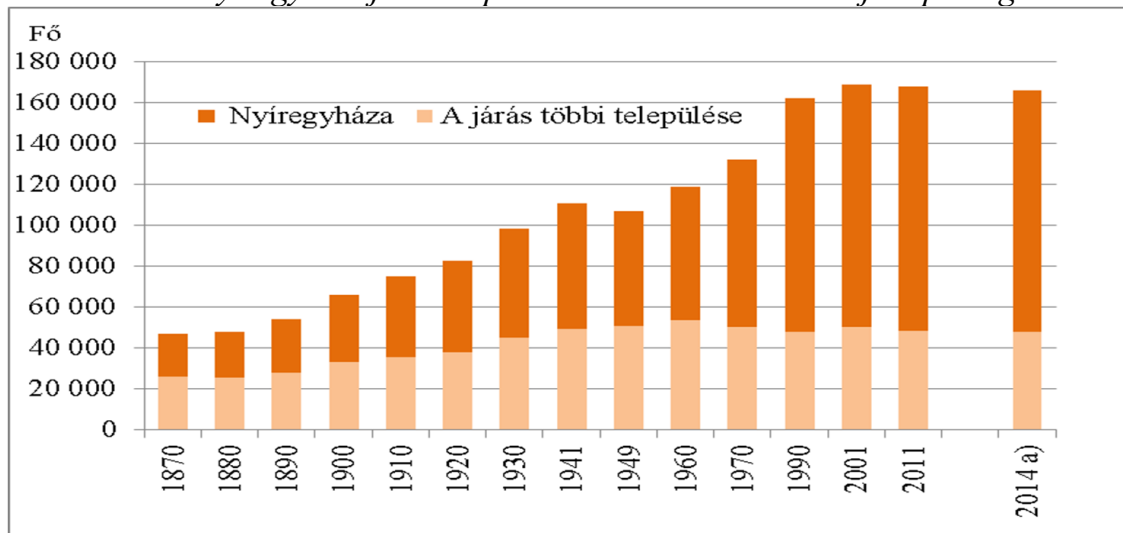
Területi kiterjedése aszimmetrikus, északnyugati irányban Szabolcs, Timár, Rakamaz, Tiszanagyfalu sajátos nyúlványt alkot, Borsod-Abaúj-Zemplén határán, déli irányban pedig Újfehértó képez önálló szigetet, közel Hajdú-Biharhoz. A járás népsűrűsége magas (205 fő/ km²), amiben Nyíregyháza a meghatározó. Mindamelllett Kótaj és Nyírpazony községi összehasonlításban kifejezetten nagy népsűrűségű.

A járás négy települése: Kótaj, Nyírpazony, Nyírtelek, Nyírtura a megyeszékhellyel, mint központi településsel ún. nagyvárosi település-együttest alkot, ami gazdaságuk, társadalmuk adott szintű (a kevésbé szorosak közé tartozó) összefonódását, vagyis bizonyos fokú agglomerálódást jelez. Ez leginkább a megyeszékhelynek a környező településeken élők foglalkoztatásában betöltött szerepében, az ott élők jelentősebb volumenű napi ingázásában mutatkozik meg.

A népességszám változása

A járás lakónépessége összességében az 1970-es évekig igen dinamikusán nőtt, majd a '80-as évektől a növekedés lelassult, amit a 2000-es évektől kisebb mérséklődés követett. A megyeszékhelyen, Nyíregyházán a lassulás később, az 1990-es években következett be.

2. ábra: A Nyíregyházi járás népszámlálási és 2014. év eleji népességszáma

a) A 2011. évi népszámlálás továbbvezetett adata

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A növekedés mérséklődését az 1980-as években kizárólag a vándorlási veszteség okozta, viszonylag magas születésszám, illetve természetes szaporodás mellett. Vándorlási nyereséget ezekben (az 1980–1989 közötti) években a járáson belül csupán Nyíregyháza, Nyírpazony és Nyírtura (vagyis az agglomerálódó térség) mutatott. Az 1990-es években nagymértékben csökkent a születésszám, és kedvezőtlen fordulatot jelzett a halálozási statisztika is, a természetes szaporodás nagymértékben visszaesett. Ugyanakkor a rendszerváltáshoz kapcsolódó általános recesszió közepette nagymértékű volt a térségbe a visszaáramlás, ami kompenzálta a természetes szaporodás lassulását, a népességszám még tovább nőtt. A települések döntő hányada migrációs nyereséget mutatott, Nyíregyháza mellett Nyírpazony és Nyírtelek igen jelentős volumenűt.

2. tábla: A népességszámot alakító tényezők

Megnevezés	Természe- tes szaporo- dás, ill. fogyás (-)	Vándor- lási külön- bőzet	Természe- tes szapo- rodás, ill. fogyás (-)	Vándorlási különbőzet	Természe- tes szaporo- dás, ill. fogyás (-)	Vándorlási különbőzet
	1980–1989		1990–2000		2001–2011	
Járási székhely						
Nyíregyháza	5 227	690	1 592	3 051	-4	955

A járás többi városa						
Nyírtelek	200	-259	-52	560	-227	-216
Rakamaz	74	-354	-60	-49	-196	-375
Újfehértó	706	-1 132	447	23	57	-652
A járás községei						
Apagy	23	-121	-73	83	-111	38
Kálmánháza	19	-183	4	40	-84	-95
Kótaj	212	-364	204	172	-78	51
Nagycserkesz	79	-404	75	28	60	-126
Napkor	94	-244	36	254	-75	37
Nyírpazony	53	192	-54	511	-110	406
Nyírtura	52	38	-31	178	-42	90
Sényő	19	-88	42	65	-86	87
Szabolcs	-20	-78	-35	-14	-33	-23
Timár	35	-127	67	-127	23	-97
Tiszanagyfalu	-1	-191	-36	53	-83	-64
Mindösszesen						
Nyíregyházi járás	6 772	-2 625	2 126	4 828	-989	16
<i>Szabolcs-Sz.-B.</i>	14 574	-36 102	2 835	7 120	-5 070	-17 914

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A két legutóbbi, a 2001 és 2011 évi census között azonban már fogyás alakult ki, ugyanis kifogytak a migrációs nyereség forrásai, az el- és odavándorlások egyensúlyba kerültek, miközben a születések és halálozások egyenlege negatívvá vált. Nyíregyháza és Nyírpazony népessége azonban ezekben az években is jól mérhetően tovább bővült, a vándorlási nyereségből adódóan.

A 2001 és a 2011 évi census között Nyíregyháza volt az egyetlen olyan megyeszékhelye az országnak, ahol (még) nem volt természetes fogyás. A többi megyeszékhellyel való összehasonlításban a migrációs egyenlege is a kedvezőbbek közé tartozik. Ugyanezen időszakban az ország népessége 2,6%-kal csökkent, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye népessége pedig az országos átlagot meghaladóan, 3,5%-kal esett vissza.

2011 után a járás lakossága összességében kismértékben ugyan, de évről évre folyamatosan csökkent. A szerény mérséklődés jegyeit mutatja a megyeszékhely is. A születésszám kissé javul, de alacsony szintű. A halálozási adatokat kisebb ingadozások és permanensen a születési eseményeket meghaladó szint jellemzi. A járás egészében és Nyíregyházán is állandósult a természetes fogyás. A belföldi vándorlási egyenleg pedig már Nyíregyháza esetén is kisebb veszteséget mutat. (Települési szinten a népszámlálásokat követő években csak a belföldi migráció mérésére van mód, a nemzetközi migrációra nincs ilyen mélységű adat.)

3. tábla: Fontosabb népmozgalmi adatok, 2013–2014

Év	Élve- születés	Halá- lozás	Termé- szetes fogyás (-)	Belföldi elvándor- lás	Ebből: állandó	Belföldi oda- vándor- lás	Ebből: állandó	Belföldi vándorlási külön- bőzet
Nyíregyházi járás összesen								
2013	1 504	1 777	-273	7 260	2 882	6 737	2 668	-523
2014	1 480	1 682	-202	7 504	3 251	6 935	2 670	-569
Ebből: Nyíregyháza								
2013	1 077	1 214	-137	4 853	1 777	4 797	1 833	-56
2014	1 020	1 129	-109	5 146	2 148	4 939	1 930	-207

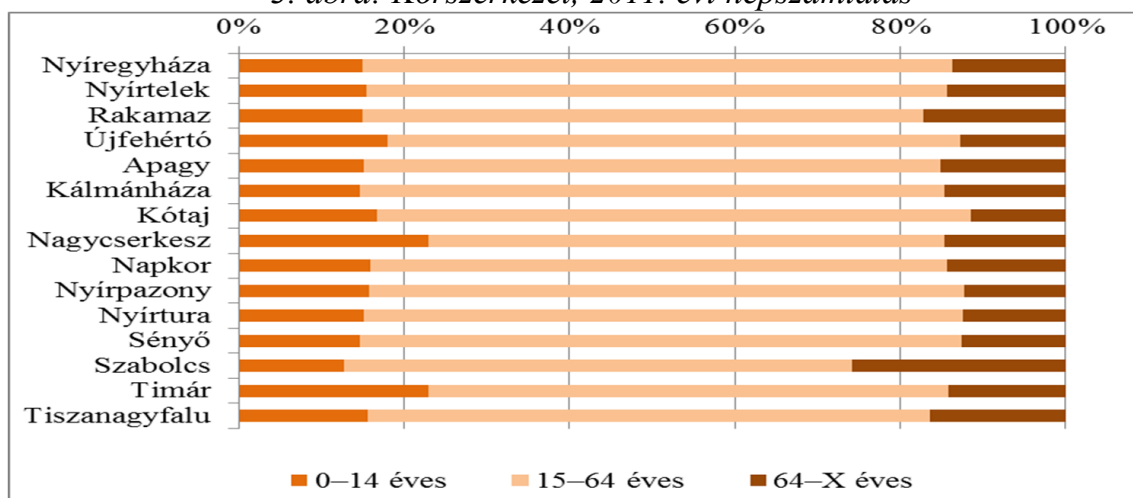
Forrás: KSH, saját szerkesztés

Korszerkezet

A népesség korszerkezetét a születésszám csökkenése, a várható átlagéletkor emelkedése a térségben is rontja, amit erősít a vándorlási veszteség, hiszen a migrációban jellemzően a fiatalabb korosztályok vesznek részt.

Települési szinten a korszerkezet a népszámlálási adatok alapján vizsgálható, mivel a korcsoportonként továbbvezetett adatok hibahatára a kis népességszámú településéknél igen számottevő lehet. Természetesen Nyíregyházát és a járás egészét tekintve ez a veszély nem áll fenn, így ezek korszerkezete a továbbvezetett adatok alapján is vizsgálható. A 2011. évi népszámlálás szerint a járás népességének 15,4%-a a gyermekkorúak (15 év alattiak), 13,8%-a az időskorúak (64 év feletti) közé tartozott, 60,8%-a pedig felnőtt korú (15–64 éves) volt. (Napjainkban az idős kor határát mind gyakrabban 70 évtől húzzák meg.) A gyermekkorúak aránya az erős etnikai sajátosságokkal bíró Nagycserkeszen, emellett Timáron kiugróan magas, a járás többi településén azonban (Újfehértó kivételével) a megyei átlag alatti, legalacsonyabb a legkisebb lélekszámú településén, Szabolcsban. Az időskorúak részaránya ugyanakkor a legtöbb településén nagyobb az átlagosnál, kivélt Nyíregyháza, Nyírpazony, Nyírtura, Sényő, vagyis a nagyvárosi település-együttes (emellett Újfehértó) jelent.

3. ábra: Korszerkezet, 2011. évi népszámlálás

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A gyermekkorúaknak a megye egészére jellemzőnél alacsonyabb arányából adódóan (az időskorúak átlagosnak megfelelő aránya mellett) a járás az átlagosnál nagyobb mértékű előregedést jelez. Száz gyermekkorúra 89, a megyében ennél kevesebb, 79 időskorú jut. Extrém indexek is előfordulnak, Szabolcsé több mint kétszerese a járás egészére jellemzőnek. Legfiatalabb korszerkezetet Nagycserkesz, Timár mutat, emellett Kótajé, Nyírpazonyé, valamint Újfehértóé is fiatalosabb a megyei átlaghoz képest. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye öregedési indexe ugyanakkor országos összehasonlításban, vagyis a többi megyéhez viszonyítva a legkisebb. Ilyen relációban Nyíregyháza korszerkezete is kedvező, a megyei jogú városok sorában a legjobb.

A korcsoportok nagyobb aggregátumait képezve vizsgálhatók az ún. függőségi, eltartottsági ráták, melyek a felnőtt korú népességhez viszonyítva mutatják a gyermek-, és az időskorúak, továbbá azok együttes számát. Ezen mutatók segítségével vizsgálhatók a felnőtt korúak társadalmi értelemben vett eltartási kötelezettsége.

4. tábla: Eltartottsági ráták, öregedési index, 2011

Megnevezés	A gyermekkorú népesség ^{a/}	Az időskorú népesség ^{b/}	A teljes ^{c/}	Öregedési index ^{d/}
	eltartottsági rátája			
Járási székhely				
Nyíregyháza	21,0	19,0	40,0	64,0
A járás többi városa				
Nyírtelek	22,1	20,3	42,6	92,3
Rakamaz	22,1	25,4	47,5	114,6
Újfehértó	26,0	18,3	44,3	70,6
A járás községei				
Apagy	21,6	21,6	43,3	100,0
Kálmánháza	20,8	20,8	41,6	100,0
Kótaj	23,4	16,0	39,5	68,5
Nagycserkesz	36,9	23,4	30,5	63,5
Napkor	22,7	20,5	42,3	89,9
Nyírpazony	21,8	17,1	38,9	78,3
Nyírtura	21,1	17,2	38,2	81,6
Sényő	20,2	17,1	37,4	85,0
Szabolcs	20,8	42,0	62,9	201,6
Timár	36,6	22,6	59,2	61,7
Tiszanagyfalu	22,9	23,9	46,8	104,5
Mindösszesen				
Nyíregyházi járás	21,7	19,3	41,0	89,0
Szabolcs-Sz.-B.				
<i>Szabolcs-Sz.-B.</i>	<i>25,3</i>	<i>20,1</i>	<i>45,3</i>	<i>79,3</i>

a/ Száz 15–64 évesre jutó 0–14 éves. b/ Száz 15–64 évesre jutó 65–x éves.

c/ Száz 15–64 évesre jutó 0–14 és 65–x éves együtt. d/ Száz 0–14 évesre jutó 65–X éves.

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A gyermekkorú népesség tekintetében fennálló eltartási teher csökken, miközben az időseké emelkedik. A járásban a gyermekkorúakra és az időskorúakra irányuló eltartási kötelezettség egyaránt kisebb a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyeinél, főként a gyermekkorúaké. Az erős etnikai sajátosságokkal jellemezhető településeken (pl. Nagycserkesz) a gyermekkorúak, a legkisebb településen, Szabolcsban pedig az időskorú népesség vonatkozásában fennálló eltartási kötelezettség igen magas.

A járás egészének és Nyíregyházának a korszerkezete a továbbvezetett adatok alapján a gyermekkorúak arányának stagnálását, az időskorúak részarányának további növekedését mutatják.

5. tábla: A lakónépesség korszerkezete, feminitási mutató 2014. január

Korcsoport, éves	Nyíregyházi járás		Ebből: Nyíregyháza		Ezer férfira jutó nő	
	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás %	Nyíregyházi járás	ezen belül: Nyíregyháza
0–14	24 955	15,1	17 697	15,0	945	940
15–19	10 621	6,4	7 429	6,3	1 008	1 001
20–24	10 562	6,4	7 077	6,0	958	995
25–29	10 509	6,3	7 234	6,1	972	1 018
30–34	11 894	7,2	8 685	7,3	1 021	1 065
35–39	15 100	9,1	11 234	9,5	1 025	1 070
40–44	12 739	7,7	9 239	7,8	1 039	1 081
45–49	11 102	6,7	7 728	6,5	1 029	1 075
50–54	10 410	6,3	7 081	6,0	1 163	1 232
55–59	12 784	7,7	9 154	7,7	1 194	1 290
60–64	11 001	6,6	8 056	6,8	1 282	1 324
65–X	24 387	14,6	17 550	14,9	1 774	1 742
Összesen	118 164	100,0	118 164	100,0	1 125	1 156

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A korstruktúra a megyeihez hasonló. A férfiak és a nők korszerkezete ugyanakkor a járásban és a megye egészét tekintve is lényegesen eltér, döntően a két nem eltérő mortalitása miatt. A biológiai okokból adódó születéskori férfitöbblet a fiatal kor vége felé tűnik el. Ennek oka a férfiak magasabb csecsemőhalálozási arányszáma, nagyobb érintettsége – a fiatalok között leginkább veszélyeztető – ún. erőszakos halálozásokban (főként a közlekedési balesetekben), továbbá az is, hogy a migrációban a férfiak részvétele valamivel intenzívebb, mint a nőké. Az életkor emelkedésével az életmód, életvitel miatti különbségek a férfiaknak a nőknél lényegesen rosszabb mortalitását eredményez. A nemi arányt kifejező ún. feminitási mutató, az ezer férfira jutó nők száma az életkor előrehaladtával egyre torzabb nemi arányt tükröz.

Családi állapot szerinti összetétel

A népesség családi állapot szerinti struktúrája jelentős változásokat mutat. Nagymértékben emelkedik a nőtlen, hajadon családi állapotúak aránya és nő az özvegyké, valamint az elváltaké, ami a házas családi állapotúak számottevő mérséklődését eredményezi. A családi állapot szerinti struktúra átrendeződésével

egyidejűleg terjed az élettársi kapcsolat. Az élettársi kapcsolatban élők döntő hányadát a fiataloknál a nőtlenek, hajadonok, az érettebb korúaknál pedig az elváltak adják.

6. tábla: A 15 éves és idősebb népesség családi állapot szerinti megoszlása nemek szerint, 2011. (százalék)

Megnevezés	Férfiak					Nők				
	nőtlen	házas	özvegy	elvált	élettársi kapcsolatban élők	hajadon	házas	özvegy	elvált	élettársi kapcsolatban élők
Járási székhely										
Nyíregyháza	35,8	51,5	3,0	9,7	8,3	27,5	43,6	15,1	13,8	6,8
A járás többi városa										
Nyírtelek	36,2	51,7	3,2	8,9	9,0	22,9	47,0	21,1	9,0	8,1
Rakamaz	33,7	53,5	4,4	8,4	8,6	22,7	46,4	23,0	8,0	7,5
Újfehértó	35,9	53,9	2,7	7,5	5,2	22,9	49,9	19,1	8,1	4,7
A járás községei										
Apagy	35,5	53,1	3,7	7,7	6,9	21,9	49,2	22,8	6,1	6,1
Kálmánháza	35,9	52,0	4,7	7,4	5,8	24,6	48,2	20,1	7,0	5,9
Kótaj	37,0	51,9	4,0	7,0	8,0	24,4	49,6	16,9	9,1	7,5
Nagycserkesz	42,9	45,0	5,2	6,8	16,3	32,3	44,0	18,4	5,3	15,2
Napkor	35,9	55,4	3,3	5,4	6,9	21,9	49,4	21,5	7,3	6,6
Nyírpazony	33,2	55,7	2,7	8,4	8,5	21,1	51,4	18,5	8,9	7,7
Nyírtura	32,7	55,4	3,5	8,4	8,7	21,5	49,1	18,1	10,7	7,4
Sényő	38,1	50,1	4,2	7,6	7,1	24,3	46,9	21,0	7,8	6,5
Szabolcs	34,8	51,1	3,0	11,1	10,4	19,3	42,2	29,5	9,0	7,8
Timár	40,8	46,2	4,0	9,0	13,7	26,4	45,2	21,6	6,8	14,0
Tiszanagyfalu	36,4	48,3	3,5	11,8	11,3	22,1	42,6	24,5	10,8	9,3
Mindösszesen										
Nyíregyházi járás	35,9	51,8	3,1	9,2	8,2	26,3	44,9	16,5	12,3	6,9
<i>Szabolcs-Sz.-B.</i>	<i>37,3</i>	<i>51,2</i>	<i>3,6</i>	<i>7,9</i>	<i>9,3</i>	<i>25,1</i>	<i>46,0</i>	<i>19,6</i>	<i>9,3</i>	<i>8,2</i>

Forrás: KSH, saját szerkesztés

Népességének családi állapot szerinti struktúrája nem tér el jelentősen a megyeitől, legjellegzetesebb különbség az elváltak magasabb aránya a járásban. Települések szerint azonban jelentős a szóródás, ami szoros összefüggést mutat a korszerkezettel, a település méretével.

A legelterjedtebb a házassági állapot, aminek legkisebb súlya Nagycserkeszen van, kiemelkedően magas az élettársi kapcsolati arány mellett. A házasságban élők részaránya az agglomerációs övezetben jellemzően a magasabbak közé tartozik. Az élettársi kapcsolatok súlya Nagycserkesz mellett a Rakamaz környéki településeken is magas, ahol az elváltaké is számottevőbb. Az elváltak részaránya emellett Nyíregyházán is jóval az átlag feletti, alapvetően a férfiaknál.

A családstruktúra az országoshoz képest változatlanul a tradíciók nagyobb fokú továbbélését mutatja a térségben és a megyében egyaránt.

Az iskolázottsági szint alakulása

Az iskolázottsági szint nagyban meghatározza a munkaerőpiacon elfoglalt pozíciót, ezáltal a jövedelmi viszonyokat is, hiszen a munkajövedelmeknek kitüntetett szerepe van a lakosság megélhetésében.

A népesség iskolázottsági színvonala a járásban is nagymértékben javult, főleg a 2000-es években, ami összefüggésben van a felsőoktatás ezen időszakra tehető expanziójával. (Nyíregyházán pl. az egyetemet, főiskolát végzettek aránya a 25–29, illetve a 30–34 éveseknél gyakorlatilag megduplázódott, 40% körülire emelkedett 2001–2011 között. A Nyírség fővárosában zajló fejlődést jól mutatja, hogy a 25–29 évesek körében a diplomások aránya a megyeszékhelyeket tekintve Budapest, Szeged és Debrecen után Nyíregyházán a legmagasabb, és a 30–34 évesek, valamint a 35–39 évesek esetén is dobogós, illetve ahhoz közeli magas arány jellemző.)

A járáson (és a megye egészén belül is) a megyeszékhelyen kiemelkedően magas a diplomások aránya. A 2011. évi népszámláláskor a város 25 éves és idősebb lakossága 27%-ának volt felsőfokú végzettsége, ami az ország megyeszékhelyeit tekintve is kedvező értékek közé tartozik, az átlagosnál jóval intenzívebb növekedés eredményeként. A járásban viszonylag magas, a megyei átlagot jóval meghaladó még a diplomások aránya Nyírpazonyban is. Megközelíti a megyei átlagot Nyírturán, a többi településen ugyanakkor jellemzően a megyei átlag alatti, a legkisebb Nagycserkeszen és Timáron, mindössze 5% körüli. A legképzettebb munkaerőre Nyíregyháza és település-együttesének néhány települése igen erőteljes vonzerőt gyakorol. Ez érzékelhető az érettségizettek vonatkozásában is. A 18 éves és idősebb népesség körében a legalább érettségizettek aránya kiemelkedően magas (52%) Nyírpazonyban, a megye átlaghoz hasonló Nyírturán (annál mérsékelten kisebb Rakamazon), a többiben ugyanakkor lényegesen kisebb annál, Nagycserkeszé és Timaré annak felét sem éri el. Ugyanakkor az alacsonyabb, a 15 éves és idősebb népességen belül legalább általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya vonatkozásában messze nem olyan polarizáltak a járás települései, mint a magasabban képzettek esetében. Legtöbb településén a megyei 91%-ot meghaladó az arányuk, a legkisebb a legidősebb korszerkezetet mutató Szabolcs településen és a szintén idős korstruktúrát mutató Timáron.

7. tábla: A lakónépesség iskolázottsága, 2011

Megnevezés	10–X éves		15–X éves		18–X éves		25–X éves	
	az általános iskola első évfolyamát sem végezte el		legalább általános iskola 8. évfolyam		legalább érettségi		egyetem, főiskola stb. oklevéllel	
	fő	az adott korcsoport %-ában	fő	az adott korcsoport %-ában	fő	az adott korcsoport %-ában	fő	az adott korcsoport %-ában
Járás székhely								
Nyíregyháza	577	0,5	98 750	97,0	57 130	59,1	22 742	26,6
A járás többi városa								
Nyírtelek	38	0,6	5 279	93,9	1 832	34,2	497	10,4
Rakamaz	27	0,7	3574	92,3	1 331	35,9	327	9,8
Újfehértó	77	0,7	9 961	94,0	3 193	31,9	677	7,8

A járás községei								
Apagy	10	0,5	1 796	93,8	610	33,3	163	10,0
Kálmánháza	5	0,3	1 552	94,8	401	25,9	83	6,0
Kótaj	67	1,7	3 348	90,4	1115	32,0	245	8,1
Nagycserkesz	16	1,0	1 292	92,4	282	21,3	59	5,1
Napkor	15	0,5	2 804	91,1	936	32,1	245	9,5
Nyírpazony	8	0,3	2 738	94,3	1 28/2	46,0	438	17,5
Nyírtura	4	0,2	1 459	95,5	548	37,3	166	12,6
Sényő	7	0,6	1 108	93,0	372	32,4	74	7,4
Szabolcs	2	0,6	259	86,0	90	31,3	27	10,2
Timár	10	0,9	868	84,4	199	20,8	45	5,3
Tiszanagyfalu	15	0,9	1 398	91,4	361	24,7	78	6,0
Mindösszesen								
Nyíregyházi járás	878	0,6	136 186	95,8	69 684	51,6	25 866	21,7
<i>Szabolcs-Sz-B.</i>	<i>4 598</i>	<i>1,0</i>	<i>422 455</i>	<i>91,4</i>	<i>167 914</i>	<i>38,3</i>	<i>51 383</i>	<i>13,3</i>

Forrás: KSH, saját szerkesztés

Az igen kedvező trendek mellett azonban vannak kedvezőtlen jelenségek is. A generációváltásból adódó iskolázottsági szint javulásával egyidejűleg a legkevésbé iskolázott réteg kisebb fokú újratermelődése is kimutatható a korcsoportonkénti iskolázottsági adatokból. Pl. Nyíregyházán a 10–14 évesek körében magasabb lett az általános iskola első osztályát sem elvégzők aránya, a 2001. évi 0,5%-ról 0,8%-ra emelkedett.

Az iskolázottság és a korszerkezet erős összefüggését mutatja, hogy a 10 éves és idősebb népességben belül az általános iskola első osztályát sem elvégzők aránya a fiatalos korszerkezetű Nyírpazonyban, Nyírturán és Kálmánházán a legalacsonyabb (0,2–0,3%), kedvezőbb a megyeszékhelyénél (0,5%); legmagasabb a viszonylag idős korszerkezet mellett erősebb etnikai sajátosságokat is mutató Kótajban (1,7%).

A nemzetiségek jelenléte

A Nyíregyházi járás településein a legutóbbi, 2011. évi népszámlálás alkalmával az ott élő népesség 4,0%-a, 6700 fő vallotta magát valamelyik hazai nemzetiséghez tartozónak legalább egy szempont (úgy mint identitás, anyanyelv, családi-baráti közösségben használt nyelv) alapján. Népességben belüli arányuk jóval kisebb, mint a megyében, ahol 9,2%. Ez elsősorban abból adódik, hogy a hazai nemzetiségek sorában kiugróan legnagyobb létszámú cigányság jelenléte a térségben összességében mérsékelt, amellet, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg a nemzetiségek által legsűrűbben lakott területe az országnak. A hazai cigány lakosság 14%-a ugyanis a megyében él.

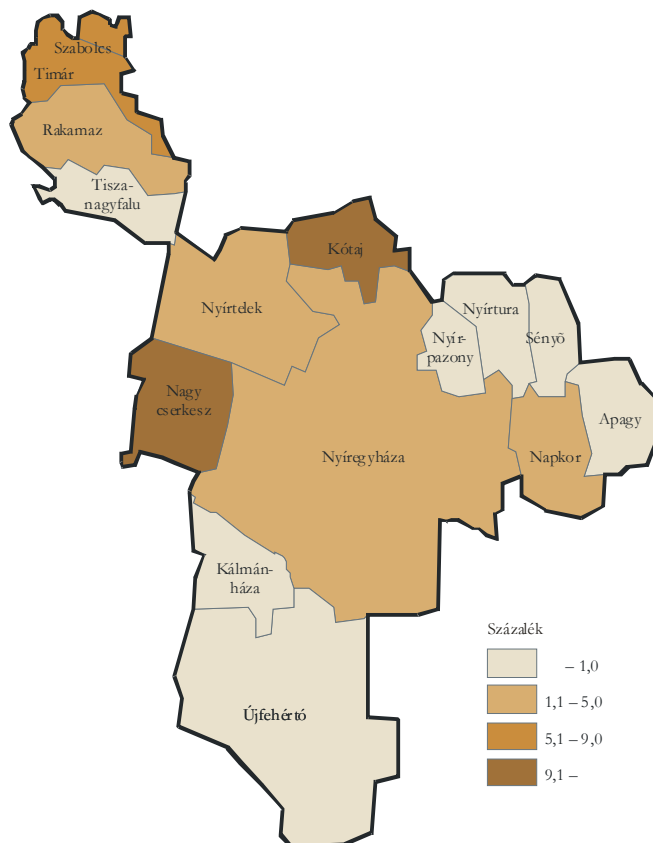
8. tábla: A nemzetiségek száma, 2011

Megnevezés	Nyíregyházi járás	Ebből: Nyíregyháza	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Ország összesen
Bolgár	70	63	171	3 558
Cigány	4 041	2 208	44 738	308 957
Görög	31	30	69	3 916
Horváth	8	6	24	23 561
Lengyel	90	86	131	5 730
Német	1 071	613	2 797	131 951
Örmény	39	35	97	3 293
Román	381	305	1 219	26 345
Ruszin	142	108	374	3 323
Szerb	25	23	47	7 210
Szlovák	239	214	297	29 647
Szlovén	8	8	10	2 385
Ukrán	535	465	1 461	5 633
Nemzetiségek összesen	6 680	4 164	51 435	555 507
Népesség összesen	168118	119 746	559 272	9 937 628

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A 13 hivatalos hazai nemzetiség mindegyike képviselteti magát a térség népességében. Közülük legnagyobb a 4000 főt meghaladó cigányság. Jelentős, 1100 főhöz közeli a magát német nemzetiségűnek valló, akik döntő hányada nyíregyházi lakos, de Napkoron és Tiszanagyfaluban is jelentős számban élnek.

A cigány és a német nemzetiségűek mellett nagyobb számban románok (350 fő), illetve ukránok (520 fő) laknak a Nyíregyházi járásban.

5. ábra: A cigány nemzetiségűek aránya a lakónépességből.

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A megyében élő kis lélekszámú nemzetiségek jelentős része koncentrálódik a megyeszékhelyre. A lengyelek kétharmada, a szlovákok, szlovének hét–nyolctizede nyíregyházi. Országos összevetésben is kiemelkedő a ruszinok és ukránok száma. Ezen hazai nemzetiség tagjainak 3, illetve 6%-a él Nyíregyházán. A ruszinok jelentős számban laknak Timáron is. A legnagyobb nemzetiség jelenléte a járás területén eltérő, hét településen – Nyírpazony, Nyírtura, Sényő, Apagy, Kálmánháza, Újfehértó, Tiszanagyfalu – marginális, ugyanakkor Nagycserkeszen 30%-hoz közeli, és Kótajban is a megyei átlag feletti, 11%.

Az ország legnagyobb, 315 ezer főt meghaladó cigány nemzetiségéből 2,2 ezer fő él Nyíregyházán, és városban is kiemelkedően ez számít a legnagyobb lélekszámú nemzetiségnek (a relatíve mérsékelt jelenléte ellenére).

A két legutóbbi népszámlálás között országosan és a megyében egyaránt 1,5-szeresére nőtt a nemzetiségek száma. A növekedésen belül azonban nem tudjuk, mennyi volt az identitás javulásából, a kérdésfeltevés változásából (dupla kérdés, rákérdezés a másodsorban való hovatartozásra), illetve a népmozgalmi, vándormozgalmi folyamatokból adódó változás.

A valósághoz minél inkább közelítő adatok megléte kiemelkedő fontosságú a szociológiai kutatásokban, hiszen a cigány népesség iskolázottsági, foglalkozási jellemzői lényegesen kedvezőtlenebbek az átlagosnál, a pozitív változások ellenére. A legalább az általános iskola 8. osztályát befejezők aránya az etnikumon belül említésre méltóan javult, és az ennél magasabb végzettséggel rendelkezők részaránya ugyancsak magasabb lett a korábnál, bár a változás e tekintetben mérsékelt.

Vallás szerinti összetétel

A vallásosság hatással van a társas kapcsolatok megítélésére is, befolyásolja a gyermekvállalást, a háztartási jellemzőket. A vallásosság vizsgálatát a népszámlálási adatok nem teszik lehetővé, hiszen 2001-ben a „Vallása, felekezete?“, 2011-ben „A melyik vallási közösséghez, felekezethez tartozónak érzi magát?“ kérdésre kellett válaszolni. A kérdésfeltevés változása is hatással lehetett arra, hogy a vallási közösséghez, felekezethez tartozásról nem nyilatkozók aránya a járásban is nagymértékben megnőtt, 2011-ben 21% volt, a legmagasabb a megyeszékhelyen és a fiatalos korstruktúrát mutató agglomerálódó térségében. A legidősebb korszakozott, legkisebb településein ez az arány 6% alatt alakult.

Nagycserkesz és Nyírtura kivételével valamennyi településen a katolikus vallásúak vannak a legtöbben, Nagycserkeszen viszont az evangélikusok, Nyírturán pedig a reformátusok.

9. tábla: A népesség vallás, felekezet szerint, 2011

Megnevezés	Össze- sen	Ebből					
		római katolikus	görög kato- likus	reformá- -tus	evan- géli- kus	nem tartozik vallási közös- séghez	nem kívánt válaszolni
Járási székhely							
Nyíregyháza	119 746	25 132	12 742	19 662	8 391	16 143	34 155
A járás többi városa							
Nyírtelek	6 654	2 359	946	534	409	715	1573
Rakamaz	4 555	2 473	363	376	12	343	899
Újfehértó	12 931	2 900	3 612	2 939	63	3 917	2 790
A járás községei							
Apagy	2 255	619	356	782	8	62	368
Kálmánháza	1 918	611	434	111	259	110	371
Kótaj	4 447	1 214	619	514	40	355	1 414
Nagycserkesz	1 816	418	99	112	687	228	247
Napkor	3 662	1 873	706	304	38	74	629
Nyírpazony	3 444	670	475	857	76	320	933
Nyírtura	1 801	302	252	593	19	90	482
Sényő	1 396	377	275	375	20	65	270
Szabolcs	345	109	51	154	5	6	20
Timár	1 336	422	575	98	5	37	179
Tiszanagyfal- u	1 812	686	173	503	7	85	331
Mindösszesen							
Nyíregyházi járás	168 118	40 165	21 678	27 914	10 039	19 125	44 661
<i>Szabolcs- Sz.-B.</i>	<i>559 272</i>	<i>108 666</i>	<i>73 419</i>	<i>193 697</i>	<i>11 030</i>	<i>11 173</i>	<i>115 051</i>

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A járás lakossága a megye egészére jellemzőtől lényegesen eltérő vallási struktúrát mutat, ami elsősorban a református vallásúak kisebb, az evangélikusok magasabb arányában mutatkozik meg, és nagyobb a vallási közösségekhez nem tartozók aránya azzal együtt, hogy a kérdésre nem válaszolók súlya is jelentős volt.

Gazdasági aktivitás

A népesség gazdasági aktivitása a két legutóbbi népszámlálás között jelentősen javult, azonban az 1990. évi szintet a kedvező változások ellenére sem érte el 2011-ben, amikor a járás teljes lakosságának 39%-a volt foglalkoztatott és 15%-a munkanélküli. Mind a két mutató lényegesen kedvezőbb a megye egészére jellemzőnél, települései szerint azonban igen nagymértékű a szóródás.

A foglalkoztatási arány a teljes népesség foglalkoztatási színvonalát méri, azt mutatja meg, hogy a lakosság hány százalékának van tartós vagy rövidebb idejű munkavégzéshez kapcsolódó jövedelme. A munkaerőpiacon a foglalkoztatottak mellett megjelennek a munkanélküliek is, akiknek ugyan nincs ilyen jövedelme, de

aktívan keresnek munkát, és készen állnak a munkavégzésre, tehát gazdaságilag ők is aktívak. A munkanélküliségi ráta a gazdaságilag aktív népességben belül méri a munkanélküliek részarányát.

10. tábla: A népesség gazdasági aktivitás szerint, 2011

Megnevezés	Népesség	Megoszlás, %				Foglalkoztatási arány, %	Munkanélküliségi ráta, %
		foglalkoztatott	munkanélküli	inaktív kereső	eltartott		
Járási székhely							
Nyíregyháza	119 746	40,5	6,3	25,9	27,2	40,5	13,5
A járás többi városa							
Nyírtelek	6 654	37,3	8,3	28,6	25,8	37,3	18,2
Rakamaz	4 555	34,3	6,7	33,5	25,4	34,3	16,4
Újfehértó	12 931	34,2	7,3	27,3	31,2	34,2	17,5
A járás községei							
Apagy	2 255	37,1	5,9	31,0	25,9	37,1	13,8
Kálmánháza	1 918	35,1	6,0	30,1	28,7	35,1	14,7
Kótaj	4 447	33,1	9,6	26,7	30,6	33,1	22,5
Nagycsérkesz	1 816	23,3	7,8	32,5	36,3	23,3	25,1
Napkor	3 662	34,3	8,2	30,3	27,2	34,3	19,3
Nyírpazony	3 444	40,7	7,5	25,8	26,0	40,7	15,6
Nyírtura	1 801	40,8	7,7	26,7	24,7	40,8	15,9
Sényő	1 396	32,6	12,0	30,2	25,2	32,6	26,8
Szabolcs	345	28,1	2,9	47,2	21,7	28,1	9,3
Timár	1 336	27,3	7,0	28,4	37,3	27,3	20,3
Tiszanagyfalu	1 812	32,5	9,3	33,1	25,1	32,5	22,3
Mindösszesen							
Nyíregyházi járás	168 118	38,9	6,7	26,8	27,6	38,9	14,8
<i>Szabolcs-Sz.-B.</i>	<i>559 272</i>	<i>33,7</i>	<i>7,3</i>	<i>30,3</i>	<i>28,6</i>	<i>33,7</i>	<i>17,8</i>

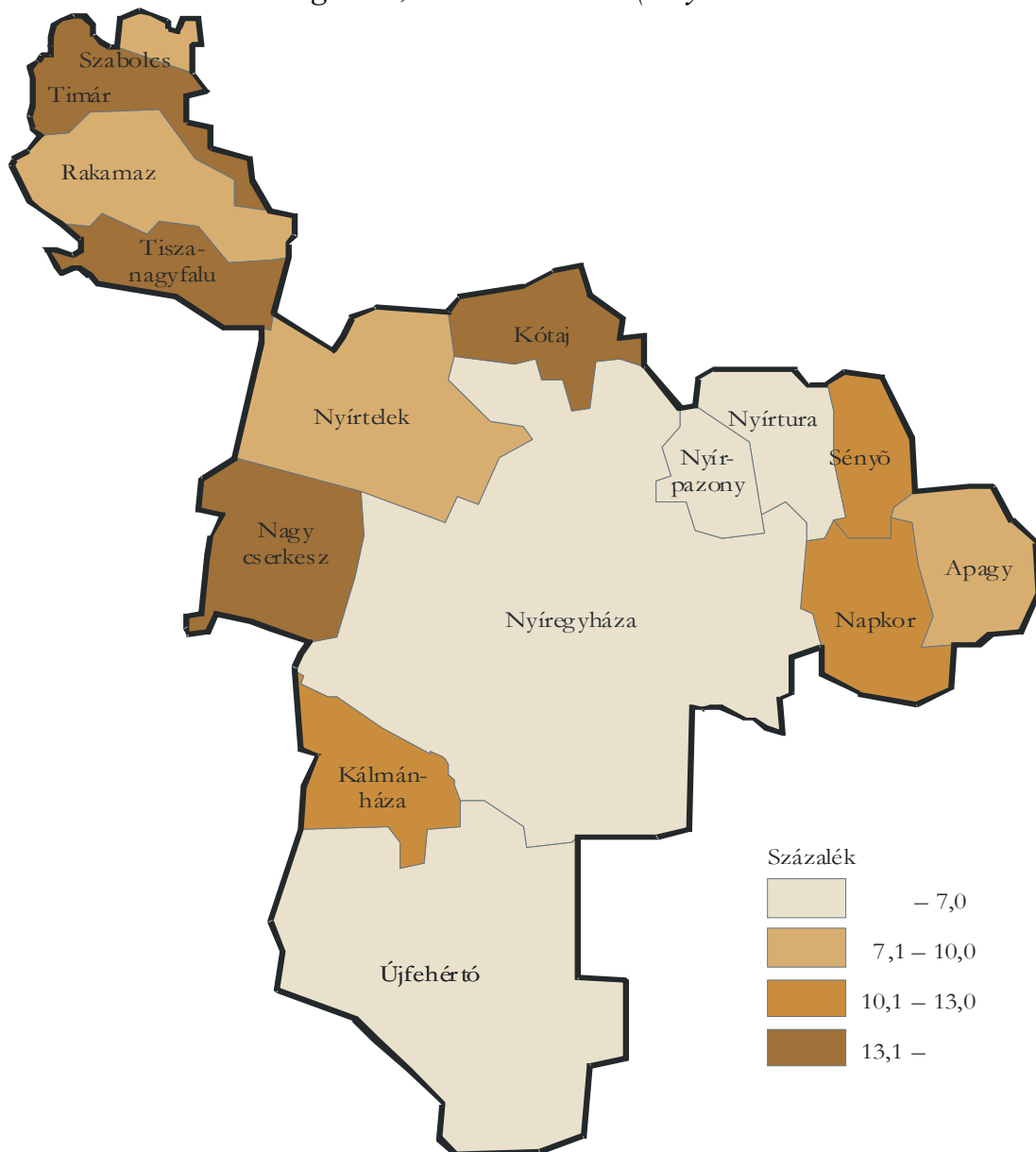
Forrás: KSH, saját szerkesztés

Legkedvezőbb foglalkoztatási arányt a megyeszékhely, illetve agglomerálódó térségei közül Nyírpazony és Nyírtura mutat. (Utóbbiaké a megyeszékhelyét is kissé meghaladó.) A járás többi településén is jellemzően megyei átlag feletti a foglalkoztatási arány, kivéve az igen alacsony foglalkoztatási színvonalat mutató Nagycsérkeszt, továbbá Szabolcsot és Timárt. Ezzel egyidejűleg a munkanélküliségi ráta településeinek nagyobb részében a megyei átlag alatti, legkedvezőbb Nyíregyházán, azonban vannak kifejezetten magas munkanélküliséget mutató települések (Sényő, Nagycsérkesz, Kótaj, Timár, Tiszanagyfalu). A munkanélküliségi ráta Szabolcsban a legalacsonyabb az idős korstruktúra, illetve az inaktív (főként nyugdíjas) réteg magas aránya miatt.

A munkanélküliség szintjének aktuális – a népszámlásétól egyébként eltérő módszertanú – településszintű vizsgálatát az Állami Foglalkoztatási Szolgálat

nyilvántartott álláskeresőkre vonatkozó adatai teszik lehetővé. Ezek térségi alakulása hasonló differenciákat mutat, mint a legutóbbi népszámlálási adatok.

6. ábra: Munkanélküliségi ráta, 2014. december (a nyilvántartott álláskeresőkre)

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A megye egészére jellemzőnél a megyeszékhely lakosságának aktivitása lényegesen kedvezőbb, ami főként a magasabb foglalkoztatási arányban mutatkozik meg. Ehhez nagyban hozzájárul, hogy a foglalkoztatási szempontból legaktívabb (legmagasabb foglalkoztatási aránnyal jellemezhető) 30–59 éves korcsoport népességi aránya számottevő. A megyeszékhely foglalkoztatási aránya a többi megyeszékhellyel való összehasonlításban is a jobbak közé tartozik, ezzel egyidejűleg azonban a munkanélküliségi ráta is a magasabbak között van.

Háztartási, családi jellemzők

A két legutóbbi népszámlálás között folytatódott a háztartások számának növekedése, ezzel párhuzamosan méretük elaprózódása. Nagymértékben emelkedett ugyanis az egyszemélyes háztartások előfordulása, alapvetően a népesség elöregedéséből, illetve a két nem életévekben mért szignifikánsan különböző életesélyeiből adódóan. A változásokban szerepet játszik azonban a szingli életforma terjedése, a válások, ebből adódóan az egyszülős család magas száma, ami ugyancsak az elaprózódást erősíti. A változások a házaspári kapcsolaton alapuló háztartások rovására következtek be, melyek száma nagymértékben visszaesett, amit tovább mérsékel az élettársi kapcsolatok bővülése. A korábbinál kisebb gyakoriságúvá vált a családok együttélése, ami szintén csökkenti a háztartások átlagos méretét.

A járás háztartásainak 55%-a házaspári vagy élettársi kapcsolaton alapul, 13%-a egyszülős, 28%-ukban egy személy él a háztartásban, és mindössze 1%-ukat alkotja több háztartás, 3%-uk pedig egyéb típusú.

A házaspári típusú (házasságon+élettársi) kapcsolaton alapuló háztartások részaránya a térségben szerényebb valamivel, mint a megyében, ami a nagyváros jelenlétéből, a hozzá kapcsolódó attitűdökből, illetve a kedvezőbb születéskor várható átlagéletkorból adódó, idősebb korszerkezetből adódik. Ugyanakkor az egyszemélyes háztartások részaránya a Nyíregyházi járásban magasabb a megyei átlagnál, ami ugyancsak kifejezetten annak tudható be, hogy a megyeszékhelyen jelentős a részarányuk. Igen magas értéket mutat ugyan a legkisebb, erősen elöregedett Szabolcs település is, az átlagot azonban ez alig befolyásolja. A járás többi településén jellemzően a megyei átlag alatti az egyedülállók aránya, különösen kedvezően alakul a megyeszékhely agglomerációs gyűrűjében. Több család együttélése a járáson belül főleg Kótajon, Nagycserkeszen számottevőbb (4–5%-os arányú), a járásban összességében alacsonyabb szintű, mint a megyében.

11. tábla: A háztartások száma, megoszlása háztartástípusok szerint, 2011

Megnevezés	Összesen	Megoszlás, %					
		egy családból álló háztartás			több családból álló háztartás	nem család-háztartás	ezen belül: egyedül-álló
		házastársi és élettársi kapcsolat	egy szülő gyermek -kel	együtt			
Járasi székhely							
Nyíregyháza	17 962	52,7	13,7	66,4	0,9	32,7	29,8
A járás többi városa							
Nyírtelek	2 468	60,0	11,2	71,2	2,1	26,7	23,9
Rakamaz	1 807	56,8	13,2	70,0	1,1	28,9	25,7
Újfehértó	4 547	60,6	11,8	72,4	1,9	25,7	22,7
A járás községei							
Apagy	849	61,4	13,2	74,6	0,4	25,1	21,9
Kálmánháza	737	55,1	11,9	67,0	2,2	30,8	27,3

Kótaj	1 449	61,4	10,3	71,6	5,3	23,1	18,8
Nagycserkesz	604	58,1	9,8	67,9	4,5	27,6	24,7
Napkor	1 330	59,7	11,0	70,7	2,9	26,5	23,5
Nyírpazony	1 234	65,2	10,8	75,9	2,4	21,6	20,0
Nyírtura	672	61,8	11,9	73,7	2,2	24,1	21,3
Sényő	480	62,5	12,9	75,4	1,7	22,9	19,2
Szabolcs	154	48,1	9,7	57,8	1,9	40,3	36,4
Timár	474	57,8	10,5	68,4	2,1	29,5	26,2
Tiszanagyfalu	684	56,0	12,7	68,7	1,5	29,8	26,0
Mindösszesen							
Nyíregyházi járás	65 451	54,6	13,1	67,7	1,3	30,9	28,0
<i>Szabolcs-Sz.-B</i>	<i>209 554</i>	<i>56,7</i>	<i>12,6</i>	<i>69,3</i>	<i>1,6</i>	<i>29,1</i>	<i>26,3</i>

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A háztartások átlagos taglétszáma 2,5 fő, kisebb a megyeinél. Nyíregyházé és a legapróbb Szabolcsé a legalacsonyabb, a többi települése az átlag körüli vagy leginkább a feletti. A háztartások egyaránt három-három tizedében 1 vagy 2 fő él, kéttizedük háromszemélyes, és ennél kissé nagyobb arányú a 4 vagy többszemélyes háztartás.

A háztartások összetétele a bennük élők gazdasági aktivitása szerint a térségben kedvezőbb a megyeinél, mivel magasabb azon háztartások aránya, ahol foglalkoztatottak élnek, és kevesebb azoké, ahol nincs foglalkoztatott, és a munkanélküli ellátás adja a megélhetés forrását.

12. tábla: A háztartások megoszlása a bennük élők gazdasági aktivitása szerint, háztartásméret, 2011

Megnevezés	1	2	3 és több	Foglalkoztatott nélkül			Száz háztartásra jutó személy
	foglalkoztatottal			munkanélküli van	inaktív kereső van	csak eltartott van	
Járási székhely							
Nyíregyháza	36,1	25,1	4,5	5,9	27,1	1,3	236
A járás többi városa							
Nyírtelek	31,0	22,4	7,8	7,7	30,4	0,7	267
Rakamaz	29,8	20,0	5,3	6,7	37,1	1,1	250
Újfehértó	34,2	21,8	6,1	7,1	30,1	0,7	284
A járás községei							
Apagy	24,0	26,9	4,9	4,5	33,6	1,2	262
Kálmánháza	36,1	19,0	4,9	5,7	33,1	1,2	260
Kótaj	29,1	22,8	8,4	10,2	26,3	1,2	303
Nagycserkesz	27,8	13,4	4,6	11,6	39,9	2,6	301
Napkor	32,3	21,4	6,1	7,8	31,9	0,5	273
Nyírpazony	32,9	28,9	7,1	6,5	23,8	0,7	275
Nyírtura	33,9	25,4	7,6	6,4	25,1	1,5	266
Sényő	29,6	20,6	7,5	13,3	28,1	0,8	285
Szabolcs	22,1	13,6	3,9	1,9	58,4	–	224

Timár	23,6	18,1	5,3	8,4	40,7	3,6	262
Tiszanagyfalu	27,8	18,7	6,1	9,6	37,0	0,7	265
Mindösszesen							
Nyíregyházi járás	34,8	24,3	5,0	6,3	28,3	1,2	246
<i>Szabolcs-Sz.-B.</i>	<i>27,8</i>	<i>18,7</i>	<i>6,1</i>	<i>9,6</i>	<i>37,0</i>	<i>0,7</i>	<i>260</i>

Forrás: KSH, saját szerkesztés

Összegzés

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye legnagyobb lélekszámú járása a Nyíregyházi, melynek 2014. év eleji lakónépessége 166,2 ezer fő volt. A települések lélekszáma igen széles intervallumban szóródik, az 500 fő alatti törpefalutól (Szabolcs) a 100 ezer főt meghaladó, hazai környezetben és értelmezésben nagyvárosnak számító Nyíregyháziáig terjed, többi települése pedig kisváros, vagy kisközség. Népsűrűsége magas, főként Nyíregyházié, emellett Kótajé és Nyírpazonyé is nagy községi összehasonlításban. A települési szerkezeti jellemzők befolyásolják a demográfiai jellemzőket is.

Népessége a 2000-es évektől csökken, mivel permanenssé vált a természetes fogyás, miközben a belföldi oda- és elvándorlások egyensúlyban vannak. Nyíregyháza és Nyírpazony azonban számottevőbb belföldi migrációs nyereséget mutat.

A népességen belül a gyermekkorúak aránya mérsékeltőbb a megyére jellemzőnél, az időskorúaké ahhoz hasonló, ami a felnőtt korúak magasabb részarányával, kedvezőbb eltartottsági rátákkal társul, jelentős szóródás mellett. Az utóbbiban az etnikai sajátosságok, a településméret kiemelkedő fontosságú.

A népesség iskolázottsága jóval kedvezőbb a megye egészére jellemzően, főként Nyíregyházán. Nyíregyháza és agglomerálódó térsége jelentős vonzerőt gyakorol a magasabban képzettekre, ugyanakkor a legkevésbé iskolázottak a térség többi településén is jellemzően alacsony részarányúak (a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei átlaggal való összehasonlításban).

Relatív kedvezőek a foglalkoztatottsági mutatók, mindenképp Nyíregyházán, de környezetében is, a munkanélküliség szintje azonban a térség egészében magas.

A háztartásokban összességében kedvezőbben alakul a gazdasági aktivitás, az eltartási kötelezettség, ami pozitívan befolyásolja a jövedelmi viszonyokat. Ez a hatás legerőteljesebb Nyíregyházán és település-együttesén belül, leginkább Nyírpazonyban és Nyírturán. Ugyanakkor a Rakamaz környéki perifériusabb fekvésű településeken, az erős etnikai sajátosságokat mutató Nagycserkeszen, valamint az 500 fő alatti, erősen előregedett Szabolcsban ezek a hatások nem érzékelhetők.